

Varstvo borcev, vojaških invalidov, družin padlih borcev in civilnih invalidov vojne

I. VARSTVO BORCEV NOV IN DRUGIH VOJN

Varstvo borcev NOV in drugih vojn je bilo tudi v letu 1983 usklajeno z družbenim dogovorom o priznavalninah udeležencev NOV in odlokom skupščine občine Ljubljana-Siška o družbeni skrbi za udeležence NOV in drugih vojn ter njihove družinske člane. Glede na občuten padec življenjskega standarda, predvsem tistega dela občanov, ki se preživljajo izključno s starostno pokojnino, med katere sodijo tudi borci NOV, je v minulemu letu veljal poudarek doslednejšemu utrjevanju in dograjevanju sistema socialne varnosti ter izboljšanju materialnega položaja udeležencev NOV. Tako je veljala v letu 1983 vsa skrb predvsem stalnim priznavalninam, ki predstavljajo osnovno obliko borčevskega varstva. Udeležencem NOV, katerih dohodek na družinskega člana ne dosega dogovorjenega mejnega zneska, naj bi priznavalnina zagotavljala primernejšo življenjsko raven, hkrati pa tudi družbeno priznanje za njihov prispevek v NOV.

Stalna občinsko priznavalnino prejema 166 udeležencev. Najnižja stalna priznavalnina znaša 1.000 din, najvišja pa 8.500 dinarjev. V letu 1983 je komisija za zadeve borcev in invalidov NOV dvakrat pregledala materialno in socialno stanje tistih upravičencev do stalne priznavalnine, ki z dohodki niso presegali določenega cenzusa, ter zvišala priznavalnino vsem upravičencem-borcem NOV.

Poleg stalnih priznavalnin je bilo v letu 1983 podeljenih tudi 34 enkratnih priznavalnin in pomoči.

V skladu z odlokom ter po sklepu komisije za zadeve borcev in invalidov NOV skupščine občine Ljubljana-Siška pa so bile izvedene še naslednje oblike družbene pomoči:

— Pomoč oskrbovancem v domovih starejših občanov

Oblika denarne pomoči je v letu 1983 prejelo 13 borcev NOV, oskrbovancev v domu starejših občanov, ki jim po poravnavi stroškov oskrbnine ni ostalo nič sredstev za kritje osebnih potreb.

— Enkratne pomoči borcem NOV

Ta oblika pomoči se podeljuje članom združenj borcev NOV na predlog organizacij ZB NOV v KS. V letu 1983 je bilo izraženo doslednejše upoštevanje določil odloka. Tako med upravičenci do enkratnih pomoči ni bilo primerov, ki niso izpolnjevali sprejetih kriterijev. Enkratne pomoči borcem NOV je v letu 1983 prejelo 185 upravičencev.

— Tovariška pomoč

Za organiziranje tovariške pomoči bolnim in osamelim borcem NOV se vsem združenjem borcev NOV v občini Ljubljana-Siška po določenem ključu podelijo finančna sredstva.

V letu 1983 so bila 32 združenjem sredstva podeljena dvakrat.

— Okrevanje članov ZZB NOV in zdraviliško-klimatsko zdravljenje borcev NOV

Brezplačno 10-dnevno okrevanje je bilo na predlog ZB NOV, upoštevajoč določene kriterije in cenzuse v letu 1983, odobreno 286 članom ZB NOV in sicer v Banjolah, Gozd Martuljku in Mojstrani ter v Strunjanu.

Glede na omejene možnosti zdraviliško-klimatskega zdravljenja borcev NOV, nosilcev »Partizanske spomenice 1941« in vojaških invalidov so imeli poleg predlaganih članov ZB NOV prednost pri napotitvi na rekreativno zdravljenje tisti člani ZB NOV, ki so izpolnjevali vse pogoje, predvsem pa borci NOV, ki jim ni bilo odobreno zdraviliško-klimatsko zdravljenje ter izjemoma vojaški invalidi, ki jim zaradi pomanjkanja sredstev zdravljenje ni bilo odobreno, pa so bili glede na zdravstvene indikacije takega zdravljenja nujno potrebni.

Pri zdraviliškem zdravljenju borcev NOV je bilo v letu 1983 upoštevano določilo, da je možno odobriti 21-dnevno nujno zdravljenje, ki ga je v celoti plačala občinska zdravstvena skupnost. V letu 1983 so bila zagotovljena sredstva za nujno zdravljenje 302 borcev NOV. O napotitvi je odločal zdravniški konzilij, ki je pri svojih odločitvah upošteval zlasti medicinske indikacije za zdravljenje, nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja ter zaporedje let dosedanjih zdravljenj v zdravilišču. Zdravniški konzilij je v letu 1983 odobril 21-dnevno zdravljenje 291 borcem NOV. V lanskem letu so bile po dogovoru vseh ljubljanskih

skih občin ob koncu šolskega leta 1982/83 v mesecu juliju ukinjene pomoči za šolanje otrok borcev NOV.

Komisiji za zadeve borcev in vojaških invalidov NOV občine Ljubljana-Siška je bil predložen v razpravo predlog družbenega dogovora o priznavalninah udeležencev NOV, ki ga je obravnavala tudi skupščina DPS.

— Izvajanje zdravstvenega varstva borcev NOV

Osnovno zdravstveno varstvo borcev NOV in vojaških invalidov je ustrezno organizirano. Delo izvajata dva dispanzerja in ambulante.

V letu 1983 je bilo v dispanzerje in ambulante vključenih 2593 borcev NOV, od tega 2093 v ZD Ljubljana-Siška in približno 500 v ZD Šentvid in Medvode.

Dispanzerji za borce ugotavljajo dokajšnje poslabšanje zdravstvenega stanja te populacije, tako da je večje število borcev moralo dobivati zdravstveno pomoč in nego na domu oziroma v bolnišnici. Poleg tega se je na vabila za sistematske preglede javljalo manj borcev kot minula leta. Glede na to je ambulantna za borce NOV pri ZD Ljubljana-Siška TOZD osnovnega zdravstvenega varstva Šiška pričela uvajati zdravstvene kartone za obiske na domu. Tak karton bo imel pacient na domu, kamor bo vpišoval podatke zdravnik, patronažna sestra in fizioterapevt. V glavnem gre za paciente invalide ali hujše kronične bolnike, ki ne morejo obiskovati ambulante.

Dispanzer za zobozdravstveno varstvo odraslih in borcev NOV je v letu 1983 zajel 995 pacientov-borcev, od tega je 413 pacientov tudi zaključil zdravljenje.

— Delo patronažne službe

Patronažna služba TOZD Šiška je v letu 1983 med drugimi oskrbovanci obiskovala tudi borce NOV, tako preventivno kot kurativno. Patronažne sestre so opravile v lanskem letu pri borcih 1074 obiskov, 72 intervencij in 61 razgovorov. Od teh obiskov jih je bilo 273 v zvezi z nego na domu.

— Strokovna nega bolnika na domu

V vseh enotah (Šiška, Šentvid in Medvode) so sestre nudile strokovno nego bolnikom na domu, v enoti Šiška pa je bila organizirana tudi strežniška služba na bolnikovem domu. Patronažna služba je v sodelovanju z zdravniki splošne medicine tudi v letu 1983 obiskovala borce na domovih. Zdravniki niso poznali celotnega poteka obolenj varovancev, zato patronažna služba predlaga, naj bi lečeči zdravnik, ki bolnika obravnava v dispanzerju, zdravil bolnika tudi na domu.

II. PREGLED VARSTVA VOJAŠKIH INVALIDOV, DRUŽIN PADLIH BORCEV IN CIVILNIH INVALIDOV VOJNE V OBČINI LJUBLJANA-SIŠKA

V občini Ljubljana-Siška je bilo v letu 1983 vključenih v invalidsko varstvo 456 vojaških invalidov, 337 družinskih članov padlih borcev in umrlih vojaških invalidov ter 69 civilnih invalidov vojne (žrtev fašističnega nasilja, žrtev vojnega materiala in civilnih žrtev vojne). Tem kategorijam invalidov zagotavljajo najrazličnejše oblike varstva zvezni in republiški predpisi, ki urejajo njihovo socialno varnost.

Najpomembnejše oblike varstva so: osebna vojaška invalidnina-vojaških, vojnih in mirnodobnih vojaških invalidov, dodatek za postrežbo in tujo pomoč, ortopedski dodatek, družinska invalidnina, invalidski dodatek, civilna invalidnina in zdraviliško-klimatsko zdravljenje.

III. SPREMEMBE NA PODROČJU INVALIDSKEGA VARSTVA PO ZVEZNIH PREDPISIH

V letu 1983 so stopila v veljavo določila zakona o temeljnih pravicah vojaških invalidov in družin padlih borcev glede uresničevanja zdravstvenega varstva vojaških invalidov in družin padlih borcev. Obveznosti pri uveljavljanju in uresničevanju zdravstvenega varstva vojaških invalidov in drugih upravičencev po zveznih predpisih so prevzele občinske zdravstvene skupnosti v obsegu, kot je predpisan za zavarovance delavce.

Zdraviliško-klimatsko zdravljenje vojaških invalidov in nosilcev »Partizanske spomenice 1941« je bilo v zaostrenih finančnih razmerah izvajano v omejenem obsegu. Naša občina je imela v lanskem letu na voljo določeno kvoto sredstev, in sicer 3.283.377 din, ki je bila porabljena.

Zdravniška komisija je odobrila zdraviliško-klimatsko zdravljenje 157 vojaškim invalidom in nosilcem »Partizanske spomenice 1941«, zavrnila pa je 70 predlogov. Dvanajst že odobrenih predlogov za zdravljenje je ostalo nerealiziranih zaradi nezadostnih finančnih sredstev. Od 739 vojaških invalidov in nosilcev »Partizanske spomenice 1941« je bilo v naši občini omogočeno zdravljenje le 21 odstotkom upravičencev in sicer 124 upravičencem 14-dnevno zdravljenje, 33 upravičencem pa 21-dnevno zdravljenje.

V letu 1983 so se zaostri tudi merila za odobritev zdraviliškega zdravljenja: glede medicinske indikacije kot pogoja za nadaljevanje zdravljenja bolezni, določitve standarda medicinskih storitev za posameznika zdravilišča, zaporedja let dosedanjega zdravljenja, najbližje lokacije zdravilišč, za nekatera obolenja pa možnost odobritve 14-dnevnega zdravljenja namesto izključno 21-dnevnega zdravljenja. Ker je starostna meja te populacije vedno višja, zaradi značilnosti obolenj pa je zvečine potrebno zdraviliško-klimatsko zdravljenje, bo v prihodnje potrebno tej problematiki posvetiti temeljito pozornost.

V okviru danih finančnih možnosti je nujno, da je kvota razpoložljivih finančnih sredstev na voljo vse leto. Zdravniški komisiji, ki obravnava borce, vojaške invalide in nosilce »Partizanske spomenice 1941«, bosta morali svoje delo v prihodnje še bolj povezovati in iskati možnosti za zagotovitev zdraviliško-klimatskega zdravljenja tistim upravičencem, ki so ga zaradi medicinske indikacije najbolj potrebni.

V letu 1983 je bila sklenjena pogodba med zveznim komitejem za vprašanja borcev in vojaških invalidov v Beogradu in Poštno hranilnico Beograd o prenosu izplačevanja denarnih prejemkov po zveznih predpisih (osebni in družinski invalidnin, ortopedskega dodatka in dodatka za postrežbo in tujo pomoč) prek Poštne hranilnice Beograd, in sicer od 1. aprila 1984.

Občinski upravni organi, pristojni za zadeve borcev NOV in vojaških invalidov, bodo v prihodnje ne-

(Nadaljevanje na 20. strani)

Podelili plakete in priznanja

V avli skupščine občine Ljubljana-Siška je bila 8. maja slovesnost, na kateri so borcem XIV. divizije in Gorenjskega odreda izročili priznanja in plakete.

Priznanja borcem — udeležencem 14. divizije, ki jih je podelil Republiški sekretariat za ljudsko obrambo, je izročila predsednica občine Anka Tominšek, medtem pa je Anton Gerbec izročil spominske plakete borcem Gorenjskega odreda ob 40-letnici ustanovitve tega odreda.

Jože Čurin

(Nadaljevanje z 19. strani)

spremenjeno nakazovali druge invalidske prejeme po zveznih in republiških predpisih. Prav tako bo nespremenjen postopek za uveljavljanje in spremembo pravic borcev in vojaških invalidov, kot tudi druge evidence.

Poročilo je obravnaval izvršni svet občine Ljubljana-Siška ter sprejel naslednja stališča:

1. V minulem letu so tekle vse zagotovljene oblike družbene skrbi v okviru varstva borcev NOV in vojaških invalidov skladno in tekoče v okviru danih materialnih možnosti, pri čemer je upravni organ v celoti realiziral vse operativne naloge v upravnem postopku.

2. V letu 1983 je prišlo do pozitivnega premika pri uresničevanju zdravstvenega varstva borcev NOV in vojaških invalidov in pri izvajanju programa patronažne službe TOZD osnovnega zdravstvenega varstva Šiška.

3. Zavoljo nadaljnje humanizacije posameznih aktivnosti, ki se po vsebini nanašajo na reševanje celotne problematike varstva borcev in vojaških invalidov NOV in drugih vojn, naj občinska skupnost socialnega varstva pospeši delo vseh odgovornih dejavnikov v KS pri uresničevanju že sprejetih konkretnih akcijskih programov.

4. Pri zdraviliško-klimatskem zdravljenju vojaških invalidov in nosilcev »Partizanske spomenice 1941« bo potrebno omejena finančna sredstva racionalno porazdeliti vsem tekočem letu, da bi tako zagotovili kontinuirano vključevanje vseh borcev in invalidov, ki jim ta oblika zdravljenja pripada po obstoječih medicinskih kriterijih.

Izvršni svet meni, da bo potrebno še nadalje nameniti posebno skrb negi bolnika na domu v povezovanju s patronažno in strežniško službo na območju vseh treh zdravstvenih enot in tekoče zagotavljati obiske lečečih zdravnikov na domu v vseh primerih, ko borec NOV ali vojaški invalid zaradi zdravstvenega stanja ne more iskati pomoči sam v ambulanti.

Ob rob volilni skupščini upokojencev

Odvračanje mračnih misli

Z zadovoljnim pogledom si lahko objel prepolno zgornjo dvorano v domu »Ljubo Šerčer«, kjer so se zbrali člani društva upokojencev terena in KS »Hinko Smrekar«.

Po prijaznem pozdravu tov. Edija Kerpana, ki društvo uspešno vodi že štiri leta, je izvoljeno delovno predsedstvo uradno pričelo z delom volilne konference. Poročilo tov. predsednika se je dotaknilo naostrenega oborožitvenega boja v tekmi za nadvlado med obema velesilama in težke borbe za ohranitev miru v svetu. V poročilu pa so prisotni spoznali tudi razgibano življenje društva. Zelo uspešno in aktivno so člani DU sodelovali v družbenopolitičnih organizacijah v KS in v Skupščini občine Ljubljana-Siška, pripravljali mnoga srečanja ob skrbno organiziranih izletih, obiskovali najstarejše in bolne v bolnišnicah in v domovih in posvečali mnogo skrbi celotnemu društvu za široko povezovanje tudi med posameznimi člani.

Po poročilu predsednika društva so predstavniki KS, predstavniki ZK in SZDL in še zastopnik DU občine Lj.-Šiška delu DU H. Smre-

kar izrekli izredno pohvalo za vsestransko uspešno delo.

Kljub mnogim pohvalam pa so bili skoraj vsi razpravljalci mnenja, da bi se morali v društvo vključiti tudi vsi mlajši upokojenci, ki bi prevzemali nove naloge, razbremenili starejše člane in prinašali sveže misli in pobude za še bolj pestro delo.

Po zanimivem delu skupščine in potrdilu za podaljšanje mandatne dobe sedanjemu odboru, so še vsi člani, ki so prišli na povabilo DU, radi posedeli v dvorani. V tovariškem pogovoru so razpredali svoja mnenja, drug drugega dopolnjevali in se sprostili ob prijetni domači pesmi. Tako se je beseda volilne skupščine še bolj utrdila in še tesneje povezala. Med vsemi našimi upokojenci pa ni bilo slutiti prav nič mraka in ne slabe volje.

Jožica Zoroja

Kotiček za invalide

Ponovno vabimo vse invalide k popisu v nove kartoteke in za nove članske izkaznice. V mesecu maju bomo popisovali invalide z začetnimi črkami priimka od A do K. Pri popisu potrebujemo: odločbo o invalidnosti oz. o invalidski upokojitvi, osebno izkaznico in staro člansko izkaznico.

Prijazno vabimo k vpisu tudi vse nove člane.

Hkrati vam tudi sporočamo, da organiziramo naslednja izleta:

26. 5. 1984

Vače — Litija — Bogenšperk — Šentvid pri Stični — Višnja gora. Prijave do 16. 5.

16. 6. 1984

Celje — Slovenske Konjice — Poljčane — Boč — Ljubljana. Srečanje invalidov z družabnim programom. Prijave do 6. 6.

Društvo bo članom tudi letos omogočilo nabavo premoga, potrebe pa lahko prijavite od 15. 5. do 24. 5. in od 7. 6. do 15. 6. 1984.

Prijave za trdo gorivo pa lahko vpisujemo članom invalidom z najmanj 70 % invalidnostjo.

Uradujemo vsak ponedeljek, sredo in petek med 9. in 12. uro in še ob sredah med 16. in 18. uro v prostorih društva Celovška 105.

Društvo invalidov Ljubljana-Siška

Obvestilo

Krajevna konferenca zveze rezervnih vojaških starešin pri krajevni skupnosti Koseze obvešča vse svoje člane in tiste, ki se želijo na novo vključiti v KK ZRVS, da je uvedena dežurna služba, in sicer vsako prvo sredo v mesecu od 17. do 19. ure v prostoru krajevne skupnosti Koseze, Ul. bratov Učakar 6.

Izleti društva upokojencev Zg. Šiška

30. MAJA

Ljubljana, Trebnje, Mokronog, »Zidanica« — malica, kosilo v gostilni DEV, Sevnica, Rimske toplice, Dol, Hrastnik, Zagorje, Ljubljana.

27. JUNIJA

Ljubljana, Celje, Šmarje, Rogaška Slatina (ogled), Atomske toplice, Kumrovec (ogled), Stubice — kosilo, ogled spomenika Matija Gubec, Brežice, Mokrice, Ljubljana.

11. JULIJA

Ljubljana, Kranjska gora, Vrščic (postanek), Dolina Trente, Bovec (kosilo), Kobarič, Tolmin, Bača, Podbrdo, Železniki, Škofja Loka, Ljubljana.

15. AVGUSTA

Ljubljana, Celje, Maribor, Pohorje (kosilo), Slovenska Bistrica, po stari cesti proti Konjicam, Frankolovo, Celje, Kamnik, Ljubljana.

12. SEPTEMBRA

Ljubljana, Postojnska jama — ogled, Predjamski grad — ogled, Sežana, Lipica (kosilo), Divača, Postojna, Ljubljana po stari cesti preko Vrhnike v Ljubljano.

17. OKTOBRA

Ljubljana, Celje, Ptuj (ogled gradu), Ormož, Jeruzalem (kosilo oz. piknik), Ormož, Ptuj, Celje, Ljubljana.

7. NOVEMBRA

VESELO MARTINOVANJE V PTUJU (Juršinci)

Vsi odhodi ob 7. uri.

Prijave za izlete sprejemamo vsak četrtek od 15. do 17. ure v pisarni društva upokojencev Zg. Šiška, Ljubljana, Vodnikova 141.